

DOI: 10.32347/2076-815x.2022.80.25-28

УДК 693.95

д.т.н., професор Дудар І.Н.,
indudar11@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8453-7929,
Вінницький національний технічний університет

ЯК НАМ ВІДБУДУВАТИ УКРАЇНУ

Присвячено визначенню та аналізу основних факторів, які будуть впливати на тривалість та інтенсивність відбудови основних фондів та житлового сектора господарства України після закінчення війни.

Актуальність і сучасність даної статті не викликає сумнівів, так як зараз цій проблемі присвячено багато уваги державних органів, громадських організацій, вчених, архітекторів, містобудівників. Дана проблема обговорюється на конференціях різного рівня.

Ключові слова: руйнування; відбудова; плани; місто; реконструкція; напрямки; фактори; фінансування.

Вступ

В зв'язку з бойовими діями виникла велика кількість населення, в якого відсутня робота, знищені житло, нерухоме і рухоме майно, тощо. Тому необхідно в першу чергу скласти перелік зруйнованих об'єктів, доріг, мостів, аеродромів, інженерних споруд, тощо.

З самого початку потрібно приступити до розробки Генеральних планів зруйнованих міст, таких як Маріуполь, Харків. Паралельно створити загальний план відбудови якогось міста, наприклад, Харкова. Розглянути його на науково-технічній конференції із залученням кращих фахівців містобудівників, інженерів-будівельників різних напрямків, вчених, проєктантів, керівників відповідних міністерств і відомств.

Такий план прийняти як основу для відбудови інших міст, прийняти відповідну постанову Уряду і підготувати Наказ президента і взяти його, як основу для відбудови інших міст України.

Результати досліджень

На першому етапі відбудови виникне потреба в інженерах з оцінки стану будівель і споруд для прийняття рішень по їх реконструкції або знесенню, тощо.

Слід терміново спростити процес виділення земельних ділянок під зведення будівель і споруд. Також виникне потреба в спрощенні нормативної бази в будівництві.

Зараз багато переселенців розміщують в громадських будівлях і спорудах. Слід було би для цього створювати мобільні житлові містечка.

Раціонально виконувати синхронне переміщення мешканців і промислових виробництв, де вони були задіяні до війни. При цьому не слід переавантажувати великі міста, обласні центри. Наприклад, багато переселенців хочуть проживати

в такому місті, як Львів, Івано-Франківськ, але це стане неможливим.

Необхідно створювати індустріальні центри там, де є багато переселенців. Рекомендувати зводити житло з відхиленням нормативної площі в м² на одного мешканця, в площах майданчиків на прибудинкових територіях. Слід значно спростити одержання ліцензій для будівельників, бо це вимагає багато часу. Для вирішення житлового питання необхідно створити доступну іпотеку для трудової міграції, можна запропонувати населенню купувати ваучери на певну кількість м² житла, наприклад, на 5,10 м². Тим жителям, в кого зруйноване житло потрібно давати ваучери в будівельну організацію для отримання житла. Частина цього ваучера повинна компенсуватися державою.

Повинні бути розроблені цінні папери для того, щоби була можливість вкладати кошти в будівництво житла. Необхідно створити способи компенсації тим громадянам, які розміщують в себе переселенців. Будівельникам необхідно буде використовувати сучасні прогресивні методи ведення будівельних робіт, будівельні матеріали і конструкції, спеціальні машини і механізми, тощо. Наприклад, 3D принтери, за допомогою яких можна швидко зводити 2-3 поверхові на 6-8 квартир будинки, гвинтові палі, енергозберігаючі системи опалення, освітлення, водопостачання, тощо. Будівельникам слід подумати над проблемою потреби в великій кількості будівельних матеріалів і конструкцій.

Наприклад, терміново вирішити проблему постачання скла, пластмаси для виготовлення вікон і їх заміни. Мабуть їх потрібно замовити за кордоном. З Білорусі та з Росії ми не зможемо завезти будівельні матеріали, тому що на них накладені санкції.

Там, де зруйнований будівельний об'єкт, можна дозволяти будувати без розробки проектної документації, так як вона має бути в архівах. Необхідно спростувати підключення відбудованих об'єктів до мереж, зменшити великі суми платежів за підключення, які вимагаються зараз цими спеціалізованими організаціями. Ці мережеві підприємства за власні кошти повинні виконувати такі під'єднання до своїх мереж, так як вони потім будуть отримувати прибуток за користування ними.

В Україні слід використовувати приклади відбудови зруйнованих міст в інших країнах світу, наприклад в Лівані, Іраку, Сирії, Вірменії та ін., які були зруйновані після вибухів, бойових дій, землетрусів. Потрібно створити мапу руйнувань в різних місцевостях, виконувати їх фіксацію, технічне обстеження, складати дефектні акти, необхідно виконати розрахунок економічних збитків від руйнувань. Слід розпочати будувати житло, що знаходиться в комунальній власності, яке припинили зводити ще з 2006 року.

На мою думку, необхідно буде створювати військові будівельні організації із демобілізованих фахівців-будівельників для збільшення швидкості відбудови держави.

Зараз необхідно терміново розробити правила консервування і збереження пошкоджених обстрілами ворога будинків, які можуть бути ще придатними для

житла після їх ремонту. Часто такі пошкоджені будинки знаходяться без вікон, або з розбитим склінням. Якщо нічого з ними не зробити, то підуть дощі і буде значне пошкодження підлог, стін, тощо, а вартість робіт через деякий час значно збільшиться, якщо ми не будемо консервувати ці об'єкти.

Слід також заборонити на міжнародному рівні будівельний бізнес в Росії, а всі будівельні матеріали направляти іноземним фірмам на відбудову міст і населених пунктів в Україні. Слід іноземним фірмам також зменшувати ціни для будівельних матеріалів, які будуть завозити в нашу країну.

Нам слід вдосконалювати іпотеку, зменшувати відсотки на виділені суми коштів на придбання житла, так як це зроблено в США, 2-3 відсотки і на 20-30 років.

В теперішній час в Україні існує приблизно 1 млн м² викуплених квартир, де ніхто не проживає. Слід подумати, як їх можна використати для проживання переселенців. Мабуть держава повинна викупити за певні кошти це житло. Слід пам'ятати, що житло складає приблизно 30 % того простору, який потрібен для проживання людей.

Зараз, мабуть, слід було б відмінити тендери на проектні роботи по зведенню житла.

Також необхідно розпочати підготовку в ВНЗ України необхідних для відбудови фахівців: інженерів по оцінці стану будівлі, пожежників-інженерів, планувальників зруйнованих міських кварталів і середовищ. Зараз таких фахівців дуже мало і пожежник часто не може визначити стан несучих конструкцій і споруди в цілому.

Настала нагальна потреба зводити будинки, готові до заселення, тому що 1,5-2,0 роки зводиться коробка з покрівлею, а потім ще більше року виконуються оздоблювальні роботи. Для теперішніх умов це не зовсім раціонально.

Зараз потрібно спростити виділення земель під будівництво, особливо сільськогосподарських ділянок, так як це вимагає великих коштів і багато часу.

Для відбудови і реконструкції будівель виникне потреба в значній кількості будівельних машин і різної техніки для ведення спеціальних робіт. Необхідно виділяти великі кошти для придбання такої техніки.

Зараз в країнах ЄС дуже багато уваги приділяється зведенню енергоекономічних будівель, тому нам слід використовувати цю можливість в додатковому фінансуванні таких будівель і споруд за грантові кошти ЄС.

Досвід показує, що слід приділяти увагу стану та будівництву сучасних бомбосховищ. Треба заборонити зведення житлових будинків без облаштування в них бомбосховищ, в яких повинно все бути для проживання на короткий час дорослих і дітей. Конструкції такої споруди повинні бути розраховані на додаткові зусилля при обвалі перекриття, стін, тощо.

Складність відбудови України поглядає ще й в тому, щоб ми не створили нові «хрущовки», щоб не виникли дешеві застарілі райони нового житла. Потрібно не забувати про архітекторів, бо зараз вони можуть залишитись без роботи.

Архітектурний бізнес може зменшуватися в об'ємі, тому потрібно зберегти кадри для відбудови України на новому сучасному рівні, який притаманний 21 століттю.

Бомбосховища повинні бути забезпечені відокремленими джерелами енергії, води, опалення, вентиляції, виходами за межами можливих руйнувань і щоб до них можна було швидко добігти, тощо. Укриттями можуть слугувати і підвали, які слід підготувати належним чином.

При відбудові міст в Україні необхідно буде здійснювати кілька поступових етапів: розчищення територій, поверхневе відновлення, зведення житлових масивів, планову реконструкцію, реставрацію, спорудження нових та відновлення зруйнованих промислових будівель.

Треба відбудовувати наші простори безпечними, привабливими, функціональними та інклюзивними, слід обрати вдалу стратегію і оптимально освоювати інвестиції.

Містобудівникам слід впроваджувати сучасні функціонально-планувальні способи формування структури міських районів з прогресивними технологічними рішеннями. В майбутньому міста самі повинні себе забезпечувати енергією, використовувати «правильно» сміття. Міста мають бути зеленими, вкритими лісопарками і забудовані не високими будинками. Слід заборонити сміття, яке не можна переробити. Зараз в світі накопичилося сміття в об'ємі 150 кг на 1 кв. м суші.

Висновки

Такі основні напрямки на шляху відновлення інфраструктури міст після закінчення війни з Росією. Роботи буде дуже багато, особливо для будівельного сектора держави. Потрібно розробляти нормативну базу, підготовку фахівців для відбудови держави, шукати джерела постачання будівельних матеріалів та відповідної техніки. Також слід знайти джерела імпорту хімічної сировини і пластмас, бітумів та інших сполук.

Doctor of Technical Sciences, Professor **Dudar Ihor**,
Vinnytsia National Technical University

HOW TO BUILD UKRAINE FOR US

The article is devoted to the definition and analysis of the main factors that will affect the duration and intensity of the reconstruction of fixed assets and the housing sector of Ukraine after the war. The relevance and modernity of this article is beyond doubt, as now this problem is given a lot of attention of government agencies, NGOs, scientists, architects, urban planners. This issue is discussed at conferences at various levels.

Key words: destruction; reconstruction; plans; city; reconstruction; directions; factors; financing.